

Besluit van de Vlaamse Regering houdende definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek – deelplan Kakelenberg Zuid'

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.7 §7, gewijzigd bij het decreet van 18 november 2011;

Gelet op het decreet van 1 juli 2016 tot wijziging van de regelgeving voor ruimtelijke uitvoeringsplannen teneinde de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen te integreren door wijziging van diverse decreten, artikel 66, tweede lid;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft, en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011 wat de bindende bepalingen betreft;

Gelet op het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gewijzigd bij decreet van 19 juli 2013, artikel 8, §1, eerste lid;

Gelet op het koninklijk besluit van 30 mei 1978 houdende de vaststelling van het gewestplan nummer 12, Aalst – Ninove – Geraardsbergen – Zottegem;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen, artikel 25;

Gelet op de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 juli 2010 houdende definitieve vaststelling van het Bijzonder Oppervlaktedelfstoffenplan 'Vlaamse Leemstreek' (BOD);

Gelet op de beslissing van de Vlaamse Regering van 19 december 2014 houdende definitieve vaststelling van het tweede Algemeen Oppervlaktedelfstoffenplan;

Gelet op het verzoek tot ontheffing van de verplichting inzake milieueffectrapportage bij de dienst MER ingediend op 22 januari 2013;

Gelet op de beslissing van de dienst MER van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van 21 februari 2013 waarbij ontheffing van planmilieueffectrapportage werd verleend;

Gelet op het advies van de dienst Veiligheidsrapportering van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie dat stelt dat de opmaak van een veiligheidsrapport niet vereist is;

Gelet op de watertoets die is opgenomen in de milieueffectbeoordeling, in de vorm van een bijzonder oppervlaktedelfstoffenplan;

Gelet op de plenaire vergadering gehouden op 7 maart 2013 over het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek', het verslag ervan en de adviezen van de provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, Geraardsbergen, Halle, Ninove, Oudenaarde en Tienen, Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, het Agentschap voor Natuur en Bos – Oost-Vlaanderen, het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) Afdeling Milieu, Natuur en Milieubeleid, de dienst MER, de Dienst Veiligheidsrapportage en de dienst Natuurlijke Rijkdommen en Agentschap Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen;

Gelet op het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) van 24 april 2013;

Gelet op de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek' door de Vlaamse Regering op 19 december 2014;

Gelet op de aankondiging door de Vlaamse Regering van het openbaar onderzoek over het ontwerp van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan;

Gelet op het openbaar onderzoek dat plaatsvond van 3 februari 2015 tot en met 3 april 2015 en op de uitgebrachte opmerkingen en adviezen;

Gelet op advies 58.207/1 van de Raad van State, gegeven op 22 oktober 2015, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op de definitieve vaststelling door de Vlaamse Regering van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek' van 30 oktober 2015;

Gelet op het beroep, ingesteld bij de Raad van State op 19 januari 2016, strekkende tot de nietigverklaring van het besluit van 30 oktober 2015 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek' in zoverre het deelplan 2, Zone Volkegem (Oudenaarde) en deelplan 7 Zone Kakelenberg Zuid (Geraardsbergen) betreft;

Gelet op het Arrest nummer 240.875 van de Raad van State van 2 maart 2018 waarbij de Raad het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2015 houdende definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek vernietigt, in zoverre het deelplan 2 'Volkegem' (Oudenaarde) en deelplan 7 'Kakelenberg Zuid' (Geraardsbergen) betreft en waarbij de Raad van State voor het overige de beroepen verwerpt;

Gelet op advies 63.486/1 van de Raad van State, gegeven op 12 juni 2018, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat het voorliggende gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan aansluit op een met toepassing van het decreet van 4 april 2003 'betreffende de oppervlaktedelfstoffen' en het besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2004 'houdende regels tot uitvoering van het oppervlaktedelstoffendecreet' opgesteld Bijzonder Oppervlaktedelfstoffenplan;

Overwegende dat de provincieraad van de provincie Vlaams-Brabant op 24 maart 2015 een gunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de provincieraad van de provincie Oost-Vlaanderen op 30 maart 2015 een gunstig advies uitbracht; dat aandacht wordt gevraagd voor de gemaakte opmerkingen in het

besluit; dat deze opmerkingen worden behandeld bij de bespreking van de algemene opmerkingen en bezwaren;

Overwegende dat de gemeenteraad van de stad Geraardsbergen op 10 maart 2015 een ongunstig advies uitbracht; dat dit advies hierna wordt behandeld bij de bespreking van de specifieke opmerkingen over deelplan Kakelenberg Zuid;

Overwegende dat de gemeenteraad van de stad Halle op 24 maart 2015 een gunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de gemeenteraad van de stad Tienen op 26 maart 2015 een ongunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de gemeenteraad van de stad Oudenaarde op 30 maart 2015 een ongunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de gemeenteraad van de stad Ninove op 1 april 2015 een ongunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de gemeenteraad van de gemeente Asse geen advies uitbracht binnen de gestelde termijn van het openbaar onderzoek; dat op 2 april 2015 het college van burgemeester en schepenen een ongunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de gemeenteraad van de stad Landen geen advies uitbracht binnen de gestelde termijn van het openbaar onderzoek; dat op 2 april 2015 het college van burgemeester en schepenen een ongunstig advies uitbracht;

Overwegende dat de gemeenteraden van de gemeenten Haaltert, Zottegem, Zwalm en Lennik geen advies uitbrachten binnen de gestelde termijn van het openbaar onderzoek; dat aan de adviesvereiste van deze gemeenten kan worden voorbijgegaan;

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek 49 bezwaren, opmerkingen en adviezen werden ingediend, waarvan twee adviezen van de provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, vijf adviezen van gemeenteraden en twee standpunten van colleges van Burgemeester en Schepenen;

Overwegende dat de adviezen, bezwaren of opmerkingen besproken en beoordeeld worden, eerst wat de algemene aspecten ervan betreft en daaropvolgend in een tweede deel de specifieke elementen voor het deelplan Kakelenberg Zuid;

Deel 1. Behandeling algemene bezwaren, opmerkingen en adviezen:

Vanuit het oogpunt delfstoffenbeleid:

In een aantal bezwaren, opmerkingen en adviezen worden kanttekeningen gemaakt ten aanzien van de behoefteeraming. Bezwaarindieners zijn van mening dat de behoefteeraming economisch maar niet duurzaam is en zij verwijzen hiervoor naar het oppervlaktedelfstoffendecreet (zuinig en doelmatige aanwending, aanmoedigen van alternatieven, ...). Het nastreven van economische aspecten moet steeds en op alle planniveaus afgewogen worden ten opzichte van de sociale en ecologische aspecten. Daarom moeten leemverwerkende steenbakkerijen gestimuleerd worden zo duurzaam mogelijk om te springen met deze delfstof door uit te gaan van de eindigheid van primaire delfstoffen en dus van een kraptebeleid.

- Bij de berekening naar reserves wordt het huidige ontginningstempo en het huidige consumptiepatroon niet in vraag gesteld en dit terwijl efficiëntiewinst niet in rekening wordt gebracht of dat er een plafond wordt gesteld aan de behoefte;
- Geen stimuli voor onderzoek naar dematerialisering (met minder delfstoffen gelijkwaardige producten produceren);

- Voorliggend ontwerp dat uitgaat van een maximale inschatting van de behoefte op basis van bestaande productiecapaciteit, staat haaks op de in Vlaanderen in Actie tegen 2020 vooropgestelde kringlooeconomie door duurzaam materialenbeheer. Hiermee dreigen de initiatieven voor dematerialisering en alternatieven weg te vallen.
- Zoektocht naar alternatieven wordt verengd tot alternatieve zoekzones.

Daarom vragen de bezwaarindieners om de behoefteberekening opnieuw te doen of minstens een bijkomend duurzaam scenario te voorzien dat met deze elementen rekening houdt bijvoorbeeld door fasering in de aansnijding van (nieuwe) gebieden. Een andere bezwaarindieners is van mening dat de behoefteraming door de sector is gebeurd zonder maatschappelijke correctie volgens het duurzaamheidsprincipe. Bezwaarindieners is van mening dat de behoefteraming ook moet rekening houden met de efficiëntiewinst in het productieproces door technologische vooruitgang en met de evolutie in de bouwsector en is van mening dat een nieuwe berekening zich opdringt: een nieuwe behoefteraming die gekoppeld is aan een actieplan zuinig gebruik.

De gemeenteraad van Oudenaarde maakt gelijkaardige kanttekeningen door te vragen dat geen verdere procedurestappen worden gezet in ontginningsdossiers maar eerst:

- Een realistische inschatting te maken van de behoefte aan delfstoffen;
- Onderzoek naar recyclage uit secundaire grondstoffen te stimuleren en te versnellen;
- Inspraakprocedure te evalueren;

Een andere bezwaarindieners stelt dat zowel het AOD als het BOD onwettig zijn vanuit de vaststelling dat beide plannen de kenmerken dienen te bevatten van een milieueffectenrapport maar enkele aspecten hiervoor ontbreken. Dat de (beleids- en doelstelling)alternatieven (bijvoorbeeld alternatieven voor baksteenproductie zoals houtskeletbouw) ontbreken en dat daardoor het begrip 'duurzame ontwikkeling' in het BOD en AOD zeer eenzijdig wordt benaderd. Dat niet alle beschikbare locatiealternatieven redelijkerwijs werden onderzocht wat blijkt uit de aanduiding van de locaties Volkegem NO en Kakelenberg Zuid. Beide gebieden zijn gelegen naast habitatrichtlijngebied in tegenstelling tot grote delen agrarisch gebied die hier niet aan grenzen en als mogelijk alternatief niet werden onderzocht. Dat alle milieueffecten (ook secundaire, cumulatieve en synergetische) dienden te worden beschreven hierbij verwijzend naar de impact op de klimaatverandering van de baksteenproductie en, door de toenemende export, ook het milieuvriendelijke transport van de afgewerkte materialen.

Deze bezwaren werden door bezwaarindieners reeds meegegeven in het bezwaarschrift ten aanzien van AOD en BOD maar volgens bezwaarindieners onvoldoende weerlegd. Bezwaarindieners wenst op basis van rechtspraak waaruit blijkt dat AOD en BOD niet voor vernietiging vatbaar zijn, deze opmerkingen dan ook aan te grijpen om het gewestelijk RUP niet goed te keuren.

De Vlaamse Regering wijst in antwoord hierop naar de bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen waarbij de ontginning van een specifieke delfstof deel moet uitmaken van een door de overheid ruimtelijk afgewogen en vastgestelde programmatie van delfstoffenwinning. Zij verwijst hierbij naar de basis voor opmaak van dit RUP: het door de Vlaamse Regering goedgekeurd Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan Vlaamse Leemstreek. Dit BOD omvat de ontwikkelingsperspectieven voor bestaande ontginningsgebieden voor deze delfstof en duidt afhankelijk van de behoefte ook nieuwe gebieden aan. Het BOD is opgevat als plan-MER; de dienst MER verleende ontheffing tot opmaak van een plan-MER. In dit MER werden de milieueffecten van de ontginningsgebieden (zowel bestaande als nieuwe locatievoorstellen) onderzocht.

Voor de Vlaamse Regering is het duurzaam omgaan met primaire delfstoffen en duurzaam materialenbeleid een voortdurende bezorgdheid. Dit blijkt uit de inspanningen die de afgelopen jaren zijn gedaan hieromtrent.

De basisgegevens voor een duurzaam oppervlakedelfstoffen- en materialenbeleid (dit is de behoefte aan Vlaamse primaire delfstoffen, waaronder ook leem), de inzet van alternatieve grondstoffen en de import- en exportstromen worden tweejaarlijks ingeschat door een werkgroep van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (Ovam) en het Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO). Dit onderzoek gebeurt via een uitgebreide bevraging van de betrokken sectoren en

wordt gerapporteerd in het jaarverslag van het Monitoringsysteem Duurzaam Delfstoffenbeleid (MDO, jaarverslag 2012, 11/2013). Verder verwijst de Vlaamse Regering naar het feit dat het onderzoek naar innovatieve recyclagetechnieken en stimulerende beleidsmaatregelen continu gebeurt. Zo wordt momenteel door het Steunpunt Duurzaam Materialenbeleid (SuMMa) een studie uitgevoerd naar hoogwaardigere inzet van gerecycleerde puingranulaten (o.a. metselwerkgranulaat). Zie ook <https://steunpuntsumma.be/> De Vlaamse Regering is derhalve van mening dat de nodige informatie momenteel voorhanden is om in ontginningsdossiers wel verdere procedurestappen te zetten en dat tot op heden de wettelijke inspraakprocedure is gevolgd. Uit de cijfers van het Monitoringsysteem blijkt ook de grote inzet van alternatieven en de zéér grote inzet van geïmporteerde primaire grondstoffen waardoor een kraptebeleid voor de Vlaamse ontginners helemaal niet is aangewezen wil de sector nog toekomstperspectieven hebben in Vlaanderen. De zelfvoorzieningsgraad waar mogelijk maximaliseren is een uitgangspunt dat door de Vlaamse Regering werd onderschreven in het tweede Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan.

Voor de opmerkingen omtrent de 'onwettigheid' van AOD en BOD moet worden vastgesteld dat in de bezwaren, opmerkingen en adviezen niet concreet wordt gemaakt waaruit de vermeende onwettigheid in voorliggende procedure dan wel zou bestaan. Evenmin bevatten deze opmerkingen, bezwaren en adviezen nieuwe elementen die al niet werden beslecht, hetzij tijdens de procedures van de totstandkoming van het AOD en het BOD Vlaamse Leemstreek, hetzij tijdens de procedures tot nietigverklaring ervan bij de Raad van State, zodat kan worden verwezen naar de behandeling van de bezwaren ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging van de voormelde documenten. Bezwaarindieners verklaart in zijn bezwaarschrift dat deze documenten niet vernietigd kunnen worden maar dat ze wel onwettig kunnen verklaard worden; het kunnen onwettig verklaard worden betekent echter nog niet dat ze onwettig verklaard zijn. Uit arresten van de Raad van State blijkt dat er een verplichting bestaat om de bezwaarschriften op een ernstige wijze te behandelen doch dat er geen plicht is tot het inwilligen ervan. Bovendien stelt zij dat uit het enkele feit dat de bezwaarschriften van de verzoekers niet werden ingewilligd, dan ook geen onwettigheid volgt.

De Vlaamse Regering is dan ook van mening dat het BOD Vlaamse Leemstreek een geldig plan-MER waardig document blijft op basis waarvan voor voorliggend RUP een verzoek tot ontheffing van de verplichting inzake MER werd ingediend bij de dienst MER dat gelet op het bestaan van het BOD Vlaamse Leemstreek deze ontheffing op 21 februari 2013 heeft verleend.

Tot slot stelt de Vlaamse Regering vast dat hier niet het delfstoffenbeleid op zich ter discussie staat maar de uitvoering hiervan in de vorm van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Vlaamse Leemstreek.

De voormelde bezwaren, opmerkingen en adviezen over het delfstoffenbeleid geven derhalve geen aanleiding tot aanpassingen aan het voorliggende plan;

Vanuit oogpunt van het doorverwijzen naar projectfase:

Een bezwaarindieners is van mening dat voor onduidelijke of ontbrekende effecten wordt doorverwezen naar de projectfase waarvoor opnieuw een project-MER zal moeten worden opgemaakt waarmee de verantwoordelijkheid voor het al dan niet vergunnen wordt doorgeschoven naar een andere, lokale overheidsinstelling. Een bezwaarindieners vult aan dat de milderende maatregelen voor de effecten op mobiliteit, mens, landschap, reliëf moeten meespelen in de afweging van de gebieden en niet doorgeschoven worden naar projectniveau. De Vlaamse Regering wijst er op dat de milieueffecten voor elk van de disciplines is onderzocht op basis van een planvoorstel dat bovendien in de vertaling naar een grafisch plan en stedenbouwkundige voorschriften verder werd verfijnd. Dit betekent ook dat in die fase reeds mildering werd doorgevoerd door aanpassing, meestal beperking van de perimeter of opname van gebiedsgerichte bepalingen per locatievoorstel. De dienst MER heeft ten aanzien van het BOD ontheffing verleend voor opmaak van een plan-MER.

In de toelichtingsnota wordt in hoofdstuk 4.8.4 ingegaan op de 'ruimtelijke vertaling milderende maatregelen vanuit de milieueffectbeoordeling'. In een aantal gevallen wordt gesteld dat '*de problematiek (...) kan op projectniveau onderzocht worden*'. Deze formulering

impliceert niet het doorschuiven van effecten van de milderende maatregelen naar het projectniveau en wel om volgende redenen:

- In de bespreking van de 'discipline water, ruimtebeslag overstromingsgebied', heeft het onderzoek naar projectniveau enkel betrekking op locatievoorstellen met score 3 waarvoor milderende maatregelen noodzakelijk zijn. Deze locatievoorstellen zijn niet opgenomen in voorliggend RUP. De formulering '*de problematiek van erosie/afstromend hemelwater kan op projectniveau onderzocht worden*', voortkomend uit het BOD (p.145) heeft dan ook enkel betrekking op deze niet opgenomen locatievoorstellen; deze formulering kan dus geschrappt in de tabel in de toelichtingsnota onder hoofdstuk 4.8.4;
- In de bespreking van de 'discipline water, wijziging grondwaterpeil ten gevolge van bemaling' wordt voor de locatievoorstellen, waaronder Kakelenberg Zuid voor de doorverwerking in het RUP verwezen naar '*verdere afweging (gebeurt) op projectniveau*'. Ten aanzien van deze locatie wordt een ontginningsdiepte beperkt tot op de ondoordringbare kleiige pakket, waardoor normalerwijze geen bemaling noodzakelijk is. Om dit te garanderen wordt dit ook bijkomend verankerd in de gebiedsgerichte bepalingen van de stedenbouwkundige voorschriften voor dit locatievoorstel.
- In de bespreking van de 'discipline landschap en onroerend erfgoed, aantasting erfgoedwaarden' en 'impact op de landschapsstructuur' wordt vanuit andere disciplines reeds een bijkomende gebiedsgerichte bepaling opgenomen waarbij bij de eindafwerking van het gebied na ontginning wordt uitgegaan van het behoud van het reliëf van de onderliggende ondoorlatende kleiige laag en een inpassing in de landschapskenmerken en de reliëfcomponent van de omgeving. Een verwijzing naar een verdere afweging op projectniveau is in deze gevallen niet meer aan de orde. Voor het aspect 'archeologie' wordt verwezen naar de van toepassing zijnde sectorwetgeving.
- In de bespreking van de 'discipline mens, milieukost intern transport en verkeershinder/verkeersleefbaarheid' is een verwijzing naar vergunningsniveau verantwoord. In de milieu-effectbeoordeling zelf wordt aangegeven dat de voorgestelde maatregelen enkel op niveau van een milieuvergunning (ontginning uitsluitend overdag) kunnen worden opgelegd en afgedwongen. Anderzijds bevatten de stedenbouwkundige voorschriften al gebiedsgerichte bepalingen (gefaseerde ontginning) die deze effecten kunnen milderen.

Vanuit landbouwoogpunt:

Vanuit de landbouwsector wordt gevraagd een flankerend beleid voor landbouw uit te werken voor een aantal gebieden. Bezwaarindieners vragen in dit verband de nabestemming landbouw kwalitatief en functioneel te realiseren en dit mee te nemen in het verder uitvoeringstraject van dit RUP en een 'code van goede praktijk' te hanteren als leidraad voor de opmaak van een aangepast opvullingsplan.

De Vlaamse Regering verwijst in dit verband naar de oprichting op 18 februari 2011 van een 'beoordelingscommissie landbouwnabestemming' die moet toezien op de kwaliteitsvolle realisatie van de nabestemming landbouw. In deze commissie is een ruime vertegenwoordiging voorzien van de landbouwsector en van de landbouwadministratie alsook wetenschappelijke experts die voldoende vertrouwd zijn met de realisatie van de nabestemming landbouw in ontginningsgebieden. Deze commissie heeft intussen ook een code van goed praktijk uitgewerkt voor realisatie van de nabestemming landbouw na ontginning. In deze commissie kunnen ontginners en landbouwers elkaar vinden en ook onderling afspraken maken met het oog op het milderen van de impact op het landbouwgebruik, rekening houdende met de concrete en specifieke bedrijfskenmerken van de betrokken landbouwbedrijven.

Algemeen wordt in een aantal bezwaarschriften gesteld dat andere nabestemmingen dan agrarisch gebied de dynamiek van de land- en tuinbouwsector in het gedrang brengt en dus wordt gevraagd geen bouwvrij agrarisch gebied of overdruk natuurverweving op te nemen.

De Vlaamse Regering verwijst naar het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen waarin wordt gesteld dat ontginningsgebieden tijdelijke activiteiten zijn die tijdelijk hoofdfunctie kunnen zijn en aldus ingrijpen op de huidige (agrarische) hoofdfunctie van een gebied. De ontginningsfunctie is op lange termijn ondergeschikt aan de structuurbepalende functies van het buitengebied, vandaar ook de afstemming met het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als ruimtelijk richtkader zoals omschreven in de

toelichtingsnota. De keuze, eventueel verfijning van de nabestemming wordt dan ook bepaald vanuit de in dit kader uitgewerkte gewenste ruimtelijke structuur.

De Provincie Oost-Vlaanderen adviseert om de afname van herbevestigd gebied zo dicht mogelijk te compenseren in het lopende AGNAS-proces.

De Vlaamse Regering stelt in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen gewestelijke RUP's op die uitvoering geven aan de afbakeningsprocessen voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur. In dit kader wordt er voortdurend gemonitord dat deze uitvoering tegemoet komt aan de bepalingen die in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn opgenomen.

Vanuit het oogpunt erfgoed en archeologie:

De Provincie Oost-Vlaanderen adviseert voorafgaand aan de ontginning een archeologisch vooronderzoek en indien nodig preventieve archeologische opgravingen. Zij acht het in die geest wenselijk om het voorschrift met betrekking tot archeologie (verplicht archeologisch vooronderzoek) te veralgemenen naar alle nieuwe ontginningsgebieden. De Provincie Oost-Vlaanderen stelt ook vast dat verscheidene gebieden gelegen zijn in relictzone en zij vraagt aandacht voor het behoud van de landschapsrelicten.

De Vlaamse Regering is van mening dat het archeologiedecreet in ieder geval van toepassing is op elke aanvraag die mogelijke gevolgen heeft voor waardevol archeologisch patrimonium. Wel werd in de toelichtingsnota een hoofdstukje opgenomen waarin de initiatiefnemer wordt attent gemaakt op de mogelijke ruimere tijdsperiode die nodig is om grondig archeologisch onderzoek mogelijk te maken. Voor wat de impact op de landschapsstructuur (relictzones) betreft, verwijst de Vlaamse Regering naar haar antwoord op de algemene bemerkingen vanuit oogpunt doorverwijzen naar projectfase en naar de hiernavolgende behandeling van de bezwaarschriften per deelplan.

Deel 2. Behandeling van de specifieke bezwaren, opmerkingen en adviezen over deelplan Kakelenberg Zuid in Geraardsbergen:

De gemeenteraad van Geraardsbergen verleent een ongunstig advies wegens strijdigheid met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan waarin de optie werd opgenomen om bij ontginning van dit gebied een nabestemming bedrijvigheid te voorzien. In dit verband verwijst de gemeenteraad ook naar het beroep dat zij heeft ingesteld bij de Raad van State tegen het provinciaal RUP 'Afbakening van het kleinstedelijk gebied Geraardsbergen' en met name tegen het plan met aanduiding van de grenslijn van dit stedelijk gebied. Anderzijds verzetten de indieners van een aantal bezwaren, opmerkingen en adviezen zich tegen een mogelijke nabestemming bedrijvigheid na ontginning en pleiten ze voor een open ruimtebestemming als nabestemming.

De Vlaamse Regering wijst in dit verband naar het doorlopen planproces voor afbakening van het kleinstedelijk gebied Geraardsbergen. In dit proces is een afweging gemaakt ten aanzien van de begrenzing van het stedelijk gebied en de mogelijke optie voor bijkomend bedrijventerrein. Deze afweging heeft geleid tot een alternatieve locatie voor uitbreiding van bedrijventerrein en het behoud van het gebied Kakelenberg Zuid buiten de afbakeningslijn van het kleinstedelijk gebied. De opties in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zijn opgevat als suggesties naar de provinciale overheid die deze afweging in haar planningsproces voor afbakening voor het kleinstedelijk gebied heeft gemaakt. Het door de gemeente ingesteld beroep bij de Raad van State en een eventuele uitspraak tegen dit provinciaal RUP doet geen afbreuk aan de ruimtelijke afweging op zich.

Uit voorgaande kan opgemaakt worden dat er voor de intekening van bedrijventerrein als nabestemming van de ontginningslocatie Kakelenberg Zuid heden geen beleidsmatig draagvlak is. Evenmin zijn de milieueffecten van deze herbestemming naar bedrijvigheid als nabestemming onderzocht; het is derhalve niet aangewezen om binnen de huidige goedkeuringsprocedure in te gaan op de vraag voor een nabestemming bedrijvigheid.

In een aantal bezwaren, opmerkingen en adviezen wordt gevraagd voldoende afstand te voorzien tussen het in het gebied gelegen landbouwbedrijf en de toekomstige ontginning en dit naar analogie van de afstand die bewaard wordt ten aanzien van de woningen. Aanvullend

vraagt een bezwaarindiener garanties voor de landbouw voor verwezenlijking van de nabestemmingen.

De Vlaamse Regering kan ingaan op de vraag om uitsluiting uit het ontginningsgebied van de percelen 340, 338 en 337 ter vrijwaring van de huiskavel van het aldaar gelegen landbouwbedrijf. Volgens het in het bezwaarschrift gehanteerde principe van een veilige afstand van het ontginningsgebied zoals toegepast voor de woningen aan de Astridlaan opteert de Vlaamse Regering om dit ook toe te passen voor de woning van bezwaarindiener door het beperken van het plangebied tot de helft van de percelen B317, B318N en B318P. Hiermee wordt voldoende afstand ingesteld ten aanzien van de woning en de bedrijfsgebouwen en worden de gronden van de huiskavel gevrijwaard. Hiermee wordt ook een ruimtelijk logischere afbakening van het ontginningsgebied bekomen.

Een ontginningsgebied ingekleurd tot op de perceelsgrens betekent niet dat er geen afstandsregels bestaan ten opzichte van aangrenzende bewoning of landbouwbedrijven. In de stedenbouwkundige voorschriften is voor de aanvrager van een vergunning voor ontginning een bepaling opgenomen die een inrichtingsstudie vereist waarin ten minste volgende aspecten zijn opgenomen: diepte van de ontginning, fasering van de ontginning, rekening houden met de artikels over de fasering, de gebiedsspecifieke functie van de buffer per ontginningsfase en de opvulling met het oog op de realisatie van de nabestemming. Bovendien zijn voor het gebied een gefaseerde aansnijding en de diepte van de ontginning gebiedsgericht opgelegd.

Tot slot wijst de Vlaamse Regering op de oprichting op 18 februari 2011 van een 'beoordelingscommissie landbouwnabestemming' die moet toezien op de kwaliteitsvolle realisatie van de nabestemming landbouw. In deze commissie is een ruime vertegenwoordiging voorzien van de landbouwsector en van de landbouwadministratie alsook wetenschappelijke experts die voldoende vertrouwd zijn met de realisatie van de nabestemming landbouw in ontginningsgebieden. In deze commissie kunnen ontginners en landbouwers elkaar vinden en ook onderling afspraken maken met het oog op het milderen van de impact op het landbouwgebruik, rekening houdende met de concrete en specifieke bedrijfskenmerken van de betrokken landbouwbedrijven.

De indiener van een bezwaarschrift vraagt een correcte weergave van de bestaande toestand (oppervlakte van de eigendom, juiste inplanting van de bedrijfsgebouwen en andere constructies).

Bij de opmaak van gewestelijke RUP's wordt steeds gebruik gemaakt van recent kaartmateriaal dat beschikbaar is. Hiermee kan niet worden uitgesloten dat recent vergunde of recent gerealiseerde constructies niet op het kaartmateriaal staan aangeduid. Bovendien is het al dan niet aangeduid staan van een gebouw op de ondergrond van een plan niet bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden van een gebouw aangezien dit feitelijk dient te worden vastgesteld en beoordeeld op het ogenblik en in het kader van een concrete vergunningsaanvraag. Deze opmerking geeft dus geen aanleiding tot een aanpassing van het kaartmateriaal.

Een bezwaarindiener verwijst naar pagina's 39 en 40 van de toelichtingsnota bij het gewestelijk RUP waarin staat dat de bepaling omtrent de passende beoordeling uit het Natuurdecreet niet van toepassing is op de locaties opgenomen in het gewestelijk RUP. Dit is volgens indiener echter wel het geval. Door het afgraven van leem wordt het sponseffect teniet gedaan met invloed op de waterhuishouding van het aangrenzende habitatrichtlijngebied. De passende beoordeling is overigens niet als bijlage toegevoegd. Een bezwaarindiener stelt de correctheid van het onderzoek naar de impact van de ontginning op de instandhouding van de vegetaties in het nabijgelegen habitatrichtlijngebied in vraag.

De Vlaamse Regering stelt inderdaad vast dat de formulering op pagina 39 en 40 voor wat betreft de passende beoordeling onduidelijk kan overkomen. Er wordt weliswaar gesteld dat er geen gebieden binnen het plangebied zijn opgenomen die aangeduid zijn als speciale beschermingszones. Voor de deelplannen waar mogelijk een impact is op nabijgelegen speciale beschermingszones worden de ecologische effecten (inclusief de passende

beoordeling) samengevat besproken in hoofdstuk 5 van het Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan. Hieruit blijkt dat voor het locatievoorstel Kakelenberg Zuid, opgenomen binnen voorliggend RUP, een score 5 (geen effect) wordt vastgesteld. In de samenvatting van de effecten in het Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan Vlaamse Leemstreek werd voor de locatie Kakelenberg Zuid een positief advies gegeven *“op voorwaarde van een hertekening van het locatievoorstel conform de conclusie van de passende beoordeling (enkel zuidelijk deel)”*. Deze voorwaarde werd begrepen als het niet weerhouden van de aansluitende locaties Kakelenberg Noord en Kakelenberg Oost. Uit de passende beoordeling blijkt evenwel dat het noodzakelijk is om het noordelijk deel van de locatie Kakelenberg Zuid te vrijwaren van ontginning en het ontginningsgebied op het grafisch plan te beperken tot het gedeelte waarvoor geen milderende maatregelen gelden. Zelfs met het weglaten van het noordelijk deel van Kakelenberg Zuid blijft het, vanuit het oogpunt van ontginbaarheid van de site, zinvol het zuidelijk deel als ontginningsgebied te behouden. Aangezien het noordelijk deel afhelt naar de Moenebeek is het te ontginnen leempakket boven de kleiige ondoordringbare laag van dit noordelijk deel beperkter. Het verlies aan oppervlakte is dan ook niet evenredig met de capaciteit van het te ontginnen leempakket. Het noordelijk deel van Kakelenberg Zuid wordt dan ook conform de passende beoordeling uit dit deelplan gelaten. Ten aanzien van de discipline waterhuishouding werd als milderende maatregel voor dit locatievoorstel een bepaling opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften die de diepte van de ontginning beperkt tot op de onderliggende ondoorlatende kleiige laag.

Een bezwaarindiener merkt op dat er nergens sprake is van het feit dat het RUP 'Leidingenstraat voor hoofdtransportleidingen Brakel-Haaltert' werd vernietigd door de Raad van State. Als de hoogspanningsleiding en de gasleiding gevrijwaard moeten blijven kan de vraag gesteld of een leemontginning nog wel rendabel is.

De Vlaamse Regering verwijst in antwoord hierop naar de toelichting bij dit deelplan waar in een tabel de huidige (op te heffen) bestemmingen zijn opgeheven en verwezen wordt naar het door de Raad van State vernietigde gewestelijk RUP 'Leidingstraat voor hoofdtransportleidingen Brakel – Haaltert'. In de toelichtende kaarten is er geen aanduiding van dit vernietigde plan vereist vermits dit plan uit de rechtsorde is verdwenen. De sectorwetgeving die afstandsregels bepaalt ten opzichte van leidingen is van toepassing en zal ook bepalend zijn voor de exploitatie van het gebied als ontginningsgebied. Gezien de ligging van de bestaande leiding ter hoogte van de noordgrens van het gebied, hoeft hiervoor de ontginning van het gehele gebied niet in vraag gesteld te worden.

Een bezwaarindiener betwist de score 3 voor de locatie Kakelenberg Zuid waarbij landschapsherstel mogelijk zou zijn hierbij verwijzend naar de mogelijke verlaging tot 11,5 m en, door de afgraving, het verdwijnen van een geluidsbuffer tegen de Aalstsesteenweg en een visuele buffer tegen het industrieterrein van Schendelbeke. Hij betwist ook de uiterst summiere uitleg omtrent de watertoets ervan uitgaande dat er zal moeten bemaald worden waardoor dit de kwantitatieve toestand van het grondwater sterk zal beïnvloeden.

De Vlaamse Regering verwijst in dit verband in eerste instantie op de beperking van de ontginningsdiepte tot op de onderliggende ondoorlatende kleiige laag, op de verdere beperking van de ontginningsperimeter (vrijwaren van de huiskavel van het nabijgelegen landbouwbedrijf en landbouwbedrijfswoning) en op de bijkomende gebiedsspecifieke bepaling inzake de eindafwerking die zowel naar landschappelijk herstel als naar buffering van het noordelijk gelegen natuurgebied Moenebroek milderend zal zijn. Bovendien dient de ontginning rekening te houden met de afstandsregels die vastgelegd zijn in sectorwetgeving voor de op de noordgrens van het gebied gelegen pijpleiding.

Hoewel er gebiedsspecifiek een beperking is van de ontginningsdiepte wordt in de stedenbouwkundige voorschriften opgelegd dat bemaling niet is toegelaten.

Overwegende dat de ingebrachte bezwaren, opmerkingen en adviezen de bovenvermelde aanpassingen aan de verordenende delen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of een aanvulling van de toelichtingsnota vereisen;

Overwegende dat het bindend deel van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen het Vlaams Gewest geen opdracht bevat ten aanzien van de afbakening van de gebieden voor oppervlakedelfstoffenwinning; dat het richtinggevend deel van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bepaalt dat de ontginning van een specifieke delfstof deel moet uitmaken van een door de overheid ruimtelijk afgewogen en vastgestelde programmatie van delfstoffenwinning, met vaststelling van locaties en nabestemmingen per samenhangend delfstoffengebied; dat op basis van een ruimtelijke afweging de ramingen naar ruimtebehoefte voor delfstoffen worden vastgelegd in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen; dat het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voldoet aan de bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen;

Overwegende dat het voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan werd opgesteld in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 juli 2010 houdende definitieve vaststelling van het Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan 'Vlaamse Leemstreek' (BOD); dat deze beslissing ook omvat het gelasten van de minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening, conform artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 maart 2004 houdende regels tot uitvoering van het Oppervlakedelfstoffendecreet om voor de voorstellen van het definitief vastgestelde BOD een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan te laten opstellen;

Overwegende dat de neerslag van de ruimtelijke afweging is opgenomen in de toelichtingsnota bij het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan;

Overwegende dat de resultaten en conclusies zijn verwerkt in de toelichtingsnota; dat de milieueffectbeoordeling is bijgevoegd als bijlage bij de toelichtingsnota; dat de resultaten van de milieueffectbeoordeling werden verwerkt in het voorliggende plan; dat de geformuleerde milderende maatregelen met ruimtelijke weerslag uit de milieueffectbeoordeling zijn vertaald in het verordenend grafisch plan en de stedenbouwkundige voorschriften; dat in de toelichtingsnota een overzichtstabel werd opgenomen waarin de concrete vertaling van milderende maatregelen naar het GRUP wordt toegelicht; dat op basis van de resultaten van de milieueffectbeoordeling in de stedenbouwkundige voorschriften gebiedsgericht maatregelen zijn opgenomen inzake een beperking van de ontginningsdiepte tot een welbepaalde diepte of tot op de ondoorlatende kleiige pakket, de winning in functie van plaatselijke verwerking, de ontginning in fases, van ontginning te vrijwaren strook en een verplicht ontsluitingspunt; dat de niet ruimtelijke maatregelen uit de milieueffectbeoordeling geen rechtstreekse vertaling in het ruimtelijk uitvoeringsplan vereisen maar ter informatie in de toelichtingsnota zijn opgenomen; dat deze maatregelen zullen resulteren in het zogenaamd flankerend beleid;

Overwegende dat er een watertoets is uitgevoerd; dat hierover toelichting is opgenomen in de toelichtingsnota; dat met het watersysteem rekening is gehouden bij de redactie van de stedenbouwkundige voorschriften; dat geoordeeld kan worden dat het plan geen nadelige gevolgen heeft voor het watersysteem die niet kunnen worden gecompenseerd;

Overwegende dat over de mogelijke impact op de natuurwaarden een passende beoordeling werd uitgewerkt die werd geïntegreerd in het Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan als plan-MER; dat hieruit voldoende blijkt dat het plan geen afbreuk doet aan het bereiken van de nagestreefde natuurbehoudsdoelstellingen en de doelstellingen die gelden in het betrokken habitatrichtlijngebied;

Overwegende dat er bij de vaststelling van het plan gegarandeerd is dat het plan voldoende actueel is, onder meer door het schrappen of aanpassen van niet relevante delen en het aanvullen van de toelichtingsnota met het oog op het toespitsen van het RUP op het herstel van het deelplan Kakelenberg Zuid; dat in de toelichtingsnota een actuele beschrijving van de bestaande toestand is opgenomen; dat de feitelijke toestand, rekening houdend met vermeld advies van de Raad van State van 12 juni 2018 en de tijd die sinds de opmaak en de voorlopige vaststelling van het plan, geen noemenswaardige wijzigingen heeft ondergaan; dat ter plaatse het bestaande landbouwgebruik is verder gezet, binnen de mogelijkheden van de huidige

agrarische bestemming; dat het landbouwgebruik bestaat uit akkerland zonder landbouwbedrijfsgebouwen;

Overwegende dat bij de opmaak en de voorlopige vaststelling van het plan in de planopties rekening is gehouden met de resultaten van het Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan 'Vlaamse Leemstreek', waarvoor bij beslissing van 21 februari 2013 ontheffing is verleend van planmilieueffectrapportage; dat de feitelijke en planologische situatie die de basis heeft gevormd voor de milieubeoordeling, noch de van toepassing zijnde regelgeving, op vandaag fundamentele wijzigingen heeft ondergaan; dat derhalve de resultaten van de milieubeoordeling gebruikt kunnen worden voor de opmaak van een plan; dat de beperking van de omvang van het plan ten opzichte van het voorlopig vastgestelde plan geen afbreuk doet aan het voorgaande, integendeel, dat de inperking als gevolg heeft dat de milieu-impact beperkter zal zijn, in elk geval niet vergroot; dat de omgeving van het gebied evenmin ingrijpende of structurele wijzigingen heeft ondergaan en dat in de omgeving zich geen nieuwe activiteiten hebben gevestigd; dat er evenmin betekenisvolle wijzigingen in het grondgebruik hebben plaatsgevonden; dat de inhoudelijke opties van het plan niet werden gewijzigd maar in oppervlakte beperkt; dat de bevindingen van het plan-MER en in het bijzonder de milderende maatregelen, in het licht van de bestaande situatie en de planopties en de op vandaag geldende regelgeving actueel zijn gebleven; dat, gezien de bestaande, juridische en beleidsmatige context niet fundamenteel is gewijzigd, de milieubeoordeling voor de verschillende disciplines, ook vandaag als relevant en voldoende kunnen worden beschouwd en dat er geen reden is om aan te nemen dat een nieuwe milieubeoordeling tot een andere inschatting van de impact en de eventuele maatregelen zou leiden, noch op het vlak van bodem, noch op het vlak van water, geluid, trillingen, mobiliteit, biodiversiteit, mens-ruimte, noch voor andere aspecten zoals grensoverschrijdende effecten of leemten in de kennis; dat de goedgekeurde plan-MER derhalve haar geldigheid behoudt en toelaat om bij de vaststelling van voorliggend plan voldoende rekening te houden met de gevolgen voor het leefmilieu;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vlaamse Leemstreek deelplan 'Kakelenberg Zuid' wordt definitief vastgesteld.

De normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn als bijlage bij dit besluit gevoegd:

- 1° bijlage I: het grafisch plan;
- 2° bijlage II: de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.

De niet-normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn als bijlage bij dit besluit gevoegd:

- 1° Bijlage IIIa: de toelichtingsnota - tekst;
- 2° bijlage IIIb: de toelichtingsnota - kaarten;
- 3° bijlage IV: het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenhoefting, een kapitaalschadecompensatie of gebruikerscompensatie;
- 4° bijlage V: het plan-MER betreffende het bijzonder oppervlakedelfstoffenplan 'Vlaamse Leemstreek'.

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Joke SCHAUVLIEGE